

Tlačová správa k výstave
OSLOBODENIE BANSKEJ BYSTRICE, 75. VÝROČIE

Banská Bystrica, 3. marca 2020

Od oslobodenia mesta Banská Bystrica vojskami sovietskej a rumunskej armády čoskoro uplynie už 75 rokov. Výnimočné výročie, ale aj nevyhnutnú pripomienku tragédií druhej svetovej vojny zachytáva výstava, ktorú pripravilo Stredoslovenské múzeum v spolupráci so Štátnym archívom v Banskej Bystrici, Múzeom SNP, Vojenským historickým ústavom Bratislava a Klubom vojenskej histórie Golian. Dobové uniformy, výstroj a výzbroj konkrétnych jednotiek, ktoré sa zúčastnili oslobodzovacích bojov, sú vystavené v historických priestoroch Radnice od 2. marca do 27. marca 2020.

V tomto roku si pripomíname 75. výročie ukončenia druhej svetovej vojny a 25. marca 2020 uplynie presne 75 rokov, od kedy bola oslobodená Banská Bystrica. Významné dopravné, strategické a povstalecké centrum oslobodili vojská sovietskej 40. armády generálporučíka Filipa Fedosjeviča Žmačenka, ktorej bola operačne podriadená rumunská 4. armáda. 24. marca 1945 vypukli ťažké boje o Radvaň nad Hronom a prístupové cesty do mesta Banská Bystrica. Na úsvite 25. marca, na Kvetnú nedeľu, zaútočili sovietske a rumunské jednotky súčasne z troch smerov: od Brezna, Zvolena a Mičinej. Sovietske a rumunské jednotky sa prebojovali až na Dolnú ulicu a v poobedňajších hodinách z mesta ustúpili posledné zvyšky nemeckej a maďarskej armády. 26. marca bol v Moskve vzdaný hold 12 salvami zo 124 diel vojakom 40. sovietskej a 4. rumunskej armády 2. ukrajinského frontu. Vo večerných hodinách boli padlí vojaci pochovaní okolo vodotrysku.

„Vo vstupných priestoroch Radnice je inštalovaná výstava o 25. marci 1945, dni, v ktorom bola Banská Bystrica oslobodená. Verím, že spôsob inštalácie výstavy a jej obsah osloví všetkých jej návštevníkov,“ uviedla kurátorka výstavy Mgr. Vladimíra Luptáková.

Aj v historickej budove Mestského, dnes Stredoslovenského múzea, v Matejovom dome, prebehla z obáv pred jeho zamíňovaním kontrola ženijnými jednotkami. Práve tu kustód Karol Ivan Kiszely zachránil vďaka svojej odbornosti a obetavosti nielen cenné zbierky múzea, ale aj sedem krabíc archívnych materiálov Slovenského národného múzea v Martine, ktoré sem boli prevezené, vrátane tajného archívu Dr. Vavra Šrobára.

„Stredoslovenské múzeum v prvom rade prezentuje našu minulosť pre zachovávanie historickej pamäte obyvateľstva, a preto poskytuje verejnosti nielen svoje stále expozície, ale pripravuje každoročne aj mnohé zaujímavé výstavy, prezentačné a vzdelávacie aktivity. Niektoré z nich aj mimo svojich tradičných priestorov. Teším sa, že sa nám podarilo v spolupráci niekoľkých inštitúcií sídliacich na území nášho mesta zaujímavá a informačne hodnotná výstava. S vďakou, ktorú má aj naša generácia za oslobodenie Banskej Bystrice, mier a koniec dlhej a hroznej druhej svetovej vojny si aj takto plníme naše poslanie. Verím, že výstava osloví veľký počet návštevníkov,“ dodal PhDr. Marcel Pecník, riaditeľ Stredoslovenského múzea.

V prípade záujmu je možné dohodnúť komentované prehliadky výstavy pre skupiny nad 10 osôb mailom na adrese td@ssmuzeum.sk alebo telefonicky na čísle +421 484 125 897.

Mgr. Martina Saktorová
PR manažér Stredoslovenského múzea
email: saktorova@ssmuzeum.sk
mobil: +421 911 055 330
tel.: +421 484 125 897